

ZAPISNIK

Sa 21. sednice Komisije za žalbe održane 5.9.2013. sa početkom u 18 sati, u prostorijama Udruženja novinara Srbije.

Prisutni članovi Komisije: Zoran Ivošević, Tamara Skrozza, Petar Jeremić, Stojan Marković, Božo Prelević, Nebojša Spaić, Predrag Azdejković i Vlado Mareš.

Odsutni članovi Komisije: Ljiljana Smajlović, Filip Švarm i Tihomir Trišić

Ostali prisutni: Gordana Novaković, generalna sekretaraka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Ponovno razmatranje žalbe lista „Blic“ na tekstove objavljene u „Informeru“
2. Razmatranje žalbe Ljube Pantović Subotić na tekstove objavljene u listu „Alo“
3. Razmatranje žalbe Ljube Pantović Subotić na tekstove objavljene u listu „Kurir“
4. Razmatranje žalbe Ljube Pantović Subotić na tekstove objavljene u magazinu „Scandal“
5. Razmatranje žalbe Ljube Pantović Subotić na tekstove objavljene u magazinu „Star“
6. Razmatranje žalbe Udruženja ljubitelja železnica na tekst objavljen u listu „Kurir“
7. Razmatranje žalbe JP „Putevi Srbije“ na tekst objavljen u listu „Blic“

1. Predsedavajući Zoran Ivošević obavestio je članove Komisije da je rasprava o žalbi „Blica“ na „Informer“ ponovo na dnevnom redu jer je u međuvremenu, sa zakašnjenjem, stigao odgovor advokata „Informera“ koji je poslat u predviđenom roku, pa je Komisija u obavezi da ga razmotri. On je rekao da se odgovor odnosi na poštovanje zakona i Ustava, a ne na Kodeks novinara, zbog čega je, po njemu, bespredmetan. Ostali članovi Komisije rekli su da i posle čitanja odgovora na žalbu, nisu promenili stavove iznete na prethodnoj sednici, pa su, bez dalje rasprave, glasali. „Za“ predlog da je „Informer“ prekršio Kodeks glasalo je svih osmoro prisutnih.

2. Ljuba Pantović Subotić podnela je četiri žalbe zbog više tekstova objavljenih u dva dnevna lista i dva magazina. Tekst žalbi je identičan i odnosi se na to da su ti mediji prekršili Kodeks objavljivanjem identiteta i fotografija njene maloletne ćerke i detalja iz privatnog života njene porodice. U toku rasprave, Stojan Marković je rekao da pristanak maloletnog deteta ne može biti izgovor za objavljivanje bilo čega, a posebno degutantrnih detalja iz njenog života, dok je Petar Jeremić istakao da je, po njemu, Kodeks prekršen upravo time što je u priču „uvučena maloletnica“, bez obzira da li svojom voljom ili ne. Kodeks je tu vrslo jasan i novinar niti sme da otkriva identitet maloletnika, niti da ga intervjuiše bez saglasnosti roditelja.

Nebojša Spaić smatrao je, međitim, da se ne može govoriti o kršenju Kodeksa, bez obzira što su tekstovi degutanтни. „Svako može da izabere da to ne čita, a ovde je nesumnjivo reč o jednoj patologiji, porodičnoj i društvenoj, koja zanima javnost koja to čita i mediji samo kreiraju tu društveno negativnu tendanciju. Bez obzira što je reč o maloletnoj devojčici, nju su u to uvukli roditelji i članovi porodice, a ne mediji. Mislim da je naš zadatak da uvek kada je na jednoj strani sloboda izražavanja, a na drugoj etika, odlučimo tako da sloboda mora da preteže“, rekao je.

Vlado Mareš je takođe smatrao da mediji nikoga nisu zloupotrebili i da njihovim pisanjem nije pričinjena nikakva šteta. On je rekao da je majka devojčice osoba koja sve čini da bi bila u medijima, a onda ih tuži za narušavanje privatnosti, jer je „takav red“. „Meni je to prirodna simbioza tabloida i tabloidnih osoba, kao igra u kojoj svi učestvuju“, a devojčica jeste maloletna, ali nije baš toliko mlada da bi bila zloupotrebljena..

Tamara Skrozza je navela da je istina da je celu priču i pokrenula porodica, odnosno stric devojčice u vreme dok je majka u rialiti programu, a otac u zatvoru. Umesto da zove socijalne radnike, on zove medije, dakle jasno je da je reč o problematičnoj porodici, ali bez obzira na sve to, novinari su, po njoj prešli granicu objavljivanjem, recimo, zdravstvenog kartona devojčice, fotografije njenog veša koji se suši na žici i sličnim bizarnim detaljima za koje ne postoji nikakav javni interes. Javni interes, kako je rekla, nije javna zainteresovanost.

Članovi Komisije razgovarali su i o tome ko je javna ličnost, oko čega nije bilo saglasnosti. Većina članova Komisije smatrala je da postoji razlika između javne ličnosti i osobe koja je svojim ponašanjem izazvala interesovanje javnosti, pa je zbog toga prisutna u medijima, poput, npr. kriminalaca. Nasuprot tome, Spaić je rekao da je javna ličnost svako za čiji život je javnost zainteresovana, te da su i deca tih ljudi na neki način javne ličnosti.

Predrag Azdejković je rekao da se stvari ne smeju postaviti tako da je šesnaestogodišnja devojčica zaštićena Kodeksom kao malolenica samo ako je fina i uzorna i ako su joj roditelji takvi, a ako nije, kao u ovom slučaju, onda nije važno. On je takođe rekao da u svim ovim tekstovima vidi i mizoginiju jer da je nekim slučajem reč o dečaku, mediji bi se sasvim dugačije odnosili prema svemu tome.

Zoran Ivošević je naglasio da Kodeks propisuje da novinari moraju da štite prava i dostojanstvo dece, a da Zakon o javnom informisanju ne pravi razliku između deteta od pet i 15 godina. Kodeks takođe kaže da maloletnik ne sme da se intervjuiše bez saglasnosti ili prisustva roditelja. Samo dete, kako je rekao, ne može da pristane ni na šta, niti mediji mogu to da koriste kao opravdanje za objavljivanje.

Božo Prelević je naglasio da mediji moraju da imaju ograde, bez obzira što je to industrija koja legitimno teži da zaradi novac. Čak i kada medij želi da istakle društvenu patologiju i kada i sami roditelji zloupotrebljavaju svoje dete, jer je prilično očigledno da ovi ljudi ne postoje bez medija i da sve rade da bi bili u njima, mora se voditi računa o zaštiti tog deteta i mogućim posledicama onoga što se o njemu piše na njegov dalji život.

Nakon rasprave, Komisija je sa šest glasova „za“ i dva „protiv“ odlučila da je Kodeks novinara prekršen.

3. Kako je tekst žalbe bio identičan onoj koja se odnosila na „Alo“, a sadržina objavljenih tekstova takođe gotovo ista, članovi Komisije su istakli da nemaju ništa da dodaju u odnosu na ono što su već rekli, pa je Komisija, bez dalje rasprave, odlučila sa šest glasova „za“ i dva „protiv“ da je i „Kurir“ prekršio iste odredbe Kodeksa kao i list „Alo“

4. i 5. Komisija se na isti način izjasnila i o žalbama Ljube Pantović Subotić na tekstove objavljene u magazinima „Scandal“ i „Stars“. Pošto je reč o medijima koji nisu prihvatili pun nadležnost Saveta za štampu, Komisija im sa šest glasova „za“ i dva „protiv“ izriče javne opomene.

6. Udruženje ljubitelja železnice podnelo je žalbu verujući da je „Kurir“ izmenio smisao njihovog saopštenja za javnost, objavljujući samo njegov mali deo i stavljajući ga u neodgovarajući kontekst. Zoran Ivošević je rekao da smatra da „Kurir“ jeste promenio smisao poruke, jer nije objavljena rečenica koja dodatno pojašnjava stav udruženja, tačnije da oni nisu protiv projekta Beograd na vodi, već da samo ukazuju i na to da treba sačuvati i prugu.

Vlado Mareš je rekao da su „svi pisci saopštenja, po pravilu osetljivi na svoje tekstove“ i uglavnom smatraju da su oštećeni ukoliko ga medij ne objavi u celini. On je rekao da „Kurir“ jeste pojednostavio stav Udruženja, ali da suština nije promenjena. I ostali članovi Komisije smatrali su da Kodeks nije prekršen, odnosno da je list korektno preneo deo saopštenja koji je citiran. Posle rasprave, sa sedam glasova „za“ i jednim „protiv“, Komisija je odlučila da nema povrede Kodeksa novinara.

7. JP „Putevi Srbije“ podeli su žalbu na nekoliko tekstova objavljenih u „Blicu“, ali je prihvaćena samo ona koja se odnosi na poslednji objavljen, budući da su svi ostali objavljeni pre više od 90 dana, što je propisan rok za podnošenje žalbe. U žalbi je navedeno da je „Blic“ objavio više netačnih informacija, kao i da nije na odgovarajući način objavio demanti koji je dostavljen redakciji. Stojan Marković je ocenio da demantijem nije opovrgnuta ni jedna činjenica koja je navedena u tekstu, a koja se odnosi na „Puteve Srbije“. Ono što je netačno je ko je vlasnik firme sa kojom je to javno preduzeće potpisalo ugovor o košenju trave, ali to je demantovao advokat navodnog vlasnika. Božo Prelević je takođe rekao da se ne može zaključiti da su objavljenje informacije netačne, dok je Vlado Mareš rekao da tema svakako nije najbolje obrađena, ali da postoji javni interes da se o ovome piše i da se upozori na to na kave sve načine „curi“ novac iz javnog preduzeća“. Petar Jeremić je smatrao da novinar nije sa dužnom profesionalnom pažnjom proverio sve informacije i da nije konsultovao „drugu stranu, dakle rukovodstvo preduzeća, bez obzira što ima izjavu člana Nadzornog odbora „Puteva Srbije“.

Članovi Komisije istakli su i da demanti, tj, odgovor nije dobro objavljen, jer je list izvukao samo delove onoga što je napisano. Komisija je zato odlučila da listu uputi preporuku da se prilikom objavljivanja odgovora moraju prodržavati pravila propisanih Zakonom o javnom informisanju.

Članovi Komisije su se saglasili da list nema obavezu da objavi ceo odgovor ukoliko je on duži od teksta na koji se odnosi, kao što je ovoga puta slučaj, ali onda mora zatražiti od onoga ko je poslao demanti da ga skрати.

Po okončanju rasprave, Komisija je jednoglasno odlučila da „Blic“ nije prekršio Kodeks novinara Srbije.

Sednica je završena 20.35 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajući

Zoran Ivošević